

پژوهش صرفی شماره ۴

حصر کلمه در سه قسم اسم و فعل و حرف

مشهور علمای ادبیات قائلند کلمه بر سه قسم است: اسم و فعل و حرف؛ لکن برخی نحوین^۱ «اسم فعل» را قسم چهارمی برای کلمه می‌دانند.

مشهور علمای ادبیات «اسم فعل» را نوعی اسم می‌دانند، نه قسمی چهارم برای کلمه؛ محقق عباس حسن در این باره می‌نویسد:

«أما اسم الفعل الذي اعتبره بعض النحاة قسماً رابعاً، فالتحقيق أنه داخل في الإسم.»^۲

سیوطی در شرح الفیه ابن مالک، حصر کلمه در سه قسم را به واسطه استقراء و ارشاد امیرالمؤمنین علیه السلام می‌داند:

«(و اسم و فعل ثم حرف) هي (الكلمة) التي يتألف منها الكلام لا غيرها، كما دل عليه الاستقراء وذكره الإمام علي بن أبي طالب رضي الله عنه المبتكر لهذا الفن.»^۳

تهیه و تنظیم: محسن زارع پور

مدرسه علمیه معصومیه (سلام الله علیها)، سال تحصیلی ۹۳-۱۳۹۲

تکثیر این مجموعه بلا مانع است. پیشنهادات و انتقادات خود را در پایگاه علم صرف مطرح کنید.

پایگاه علم صرف www.tasrif.blog.ir

www.rashad.mihanmail.ir

۰۹۱۲۴۵۱۵۲۹۳

۱. این نظریه به کوفیون نسبت داده شده است. رک: الاستاذ راجی الأسمر، المعجم المفصل فی علم الصرف، مراجعه: إميل بدیع یعقوب، ص ۳۴۹: «تقسم اللفظة إلى ثلاثة أقسام: اسم و فعل و حرف؛ و قد قسمها الكوفيون إلى أربعة أقسام: الفعل و الاسم و الحرف و الخالفة (اسم الفعل).»

۲. عباس حسن، النحو الوافي، ج ۱ ص ۱۷، پاورقی ۳.

۳. السیوطی، جلال الدین، شرح السیوطی علی ألفیه ابن مالک، ص ۲۲.